

Sommarkollo för medelklassen

Bildtext: Låt kollo leva! Orreviks barnkoloni i Bohuslän demonstrerar mot nedläggningshot i början av 80-talet.

Från fostran av fattiga arbetarbarn till att i dag stötta medelklassbarns individuella projekt. De barn som skulle behöva det bäst har inte längre råd att åka på kollo. Sommartid är de hänvisade till dammiga betongårdar.

För 130 år sedan startade sommarkolonierna, just som ett sätt att "förskaffa klena, spensliga, svaga skolbarn af obemedlade föräldrar i städerna tillfälle till några veckors vistande i frisk landtluft..." som det heter i en artikel från 1884. Ända fram till 1940-talet riktade sig kolloverksamheten i första hand till arbetarklassbarn och handlade om att förbättra folkhälsan. Sommarkolonin blev också ett sätt att lösa barntillsynen när skolorna stängde för sommaren och föräldrarna arbetade.

På 1960- och 70-talen dök nya pedagogiska tankar upp. Nu skulle sommarkolonierna rikta sig till alla barn, ge dem en god fritid och träna solidaritet. Kolloverksamheten öppnade sig också allt mer för medelklassens barn.

– Det här förstärktes ännu mer på 1980-talet, när olika former av specialkollo började dyka upp, berättar **Ann-Charlotte Münger**, författare och forskare vid Linköpings universitet. Hon har nyligen gett ut boken *Stockholms sommarkolonier under 130 år*.

– Idag finns det ridkollo, teaterkollo, seglarkollo. Sommarkolonin har allt mer blivit ett sätt att stödja medelklassbarn i att utveckla sina individuella projekt.

Kostnaden för att delta har också ökat avsevärt, från att ha varit nästan gratis. Idag är en kollovistelse alltför dyr för många. Och trots att avgiften är inkomstrelaterad saknas

numera låginkomsttagarnas barn på kollo.

– Idag är det svårt att få barn att söka till kollo, och speciellt de barn som skulle behöva det mest. Deras föräldrar har helt enkelt inte råd.

Sommarkolonin har blivit, som en tjänsteman uttrycker det, "ett medelklassprojekt inklämt mellan ridlägret och utlandssemestern". Dock fortfarande till stor del på skattebetalarnas bekostnad, för avgifterna täcker inte hela kostnaden.

Inte bara innehåll och målgrupper har skiftat utan också organisatorisk hemvist. Kollo har gått från privat välgörenhet till statligt och sedan kommunalt huvudmannaskap. Idag sköts kolloverksamheten av privata entreprenörer som upphandlas av kommunen.

Men lite vid sidan av, på initiativ av stödföreningen Barnens Ö, växer nu en kolloverksamhet fram som återigen riktar in sig på de mest utsatta barnen, och som är gratis. Hit går inga skattepengar, utan det hela drivs med ideella pengar, och ännu så länge i liten skala.

– Vi kommer tillbaka till ruta ett, med kollo som ett välgörenhetsprojekt för de mest utsatta, konstaterar Ann-Charlotte Münger avslutningsvis.

Läs vidare:

Stockholms sommarkolonier under 130 år av Ann-Charlotte Münger, Stockholmia förlag.